

Beleid sociaal - emotionele ontwikkeling

Wij bouwen aan een warme school waar iedereen zich geborgen en thuis kan voelen. Het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen is een essentieel uitgangspunt om tot leren te komen. We zijn immers van mening dat kinderen die zich goed in hun vel voelen zich beter kunnen ontplooien in hun leer- en ontwikkelingsproces.

De school moet voor de kinderen een plek zijn waar ze erkenning, veiligheid en duidelijkheid krijgen. Als het mis gaat moeten ze hun gevoelens kunnen en durven toelaten en uiten. Op school mogen fouten gemaakt worden maar mag er ook uitgeblonken worden.

Wij streven naar een goede sfeer, zijn zorgzaam, hebben oog voor gezelligheid en in onze uitdagende, groene speelomgeving moet elk kind zijn plekje vinden.

Als kinderen het emotioneel even moeilijk hebben kunnen ze altijd bij ons terecht. Dat kan bijvoorbeeld gaan over verlies, een conflict in de thuissituatie of een vriendschap die niet goed loopt. Uiteraard besteden we ook de nodige aandacht aan positieve emoties zoals een verhuis, een nieuw huisdier of een verjaardag.

Samengevat, onze school moet een plek zijn waar iedereen elke dag met plezier naartoe komt!

Hoe hard we ook ons best doen en hoeveel preventieve maatregelen we ook nemen, af en toe gaat het toch mis. We kunnen niet vermijden dat emoties soms zo hoog oplopen dat we moeten ingrijpen en ondersteunen. Daarnaast krijgen we jammer genoeg uitzonderlijk ook te maken met een pestproblematiek.

Met de meeste problemen gaan leerkrachten zelf aan de slag. Indien nodig krijgen zij daarbij ondersteuning van de zorgcoördinator of een zorgleerkracht. Soms is de problematiek voor ons te groot en dan wordt, in samenspraak met de ouders, het ICLB ingeschakeld. Samen gaan wij op zoek naar oplossingen en eventuele externe hulp van specialisten.

Bij alles wat we ondernemen in het kader van het sociaal-emotionele volgen we de fasen van het zorgcontinuüm.

Preventief

We stimuleren alle kinderen bij de sociaal-emotionele ontwikkeling en proberen gedrags- en/of emotionele problemen te voorkomen. We werken liever preventief dan dat we moeten ingrijpen.

- **Gouden weken**

De eerste weken van het schooljaar zijn cruciaal voor het vormen van de klasgroep.

Leerlingen leren niet alleen elkaar maar ook de leerkracht en de regels kennen.

Leerkrachten bieden in die gouden weken activiteiten en spel- en werkvormen aan die erop gericht zijn elkaar beter te leren kennen. Het doel hiervan is een positief pedagogisch klimaat te creëren, een band op te bouwen en te zorgen dat er een fijne sfeer ontstaat in de klas.

- **Sociaal emotioneel leren (SEL)**

We ondersteunen kinderen in het proces om de nodige kennis, attitudes en vaardigheden te ontwikkelen om beter te kunnen omgaan met de emoties van zichzelf en de ander. We zetten van in de kleuterklas in op het leren kennen van de eigen emoties, het onder controle houden daarvan en het leren meeleven met anderen.

Dit vormt de basis om vriendschappen te sluiten en te onderhouden en te leren keuzes maken voor zichzelf, anderen en de omgeving.

Via de dagdagelijkse praktijk maar ook door bewust gekozen activiteiten of thema's bieden we kinderen de nodige begeleiding. Er zijn praatrondes, er worden complimentjes gegeven, verhalen voorgelezen en nog zo veel meer. Daarnaast hebben we geïnvesteerd in een kast vol spelletjes en boeken die door elke leerkracht kunnen ontleend worden.

Ook door onze samenwerking met het woonzorgcentrum doen we beroep op het empathisch vermogen van de kinderen.

- **Gevoelsplekken creëren**

Emotionele Remediëring, kortweg ER, is het preventieproject van De Bleekweide. Onder hun begeleiding lopen wij een traject om op onze speelplaatsen gevoelsplekken te creëren.

Dit zijn tastbare, afgebakende plekken waar een bepaalde emotie en de daarmee gepaard gaande gedragsuitingen op een constructieve manier kunnen worden (h)erkend, benoemd, veruiterlijkt en verwerkt. Het doel is dat kinderen op die manier hun emoties beter kunnen reguleren en dat zo het emotioneel welbevinden verhoogd wordt.

De plekken die wij gekozen hebben:

Kleuters:

- Boos
- Verdriet
- Stilte & rust

Lager:

- Boos
- Verdriet
- Uitpraatbank (kinderen leren omgaan met een conflict of een discussie en deze op een positieve manier uitpraten met mekaar)

- **Werken aan een veilig klas- en schoolklimaat**

Niet alleen de klassen maar ook de gangen en de refter zijn zo ingericht dat kinderen zich overal thuis voelen. Elk hoekje van het gebouw wordt benut!

Elke zomervakantie zien we leerkrachten transformeren in Bob de Bouwer en wordt er geschilderd, getimmerd en met meubelen geschoven. In alle klassen zien we kringen, knusse leeshoeken, hoeken voor hoekenwerk, gezellige mezzanines, enzovoort.

Naast de gezelligheid zorgen rust en structuur voor de nodige houvast en veiligheid.

Afspraken worden gevisualiseerd, er zijn kalenders, hoeken- en takenborden,...

- **Leerlingenparticipatie**

Via onze leerlingenraad krijgen alle kinderen een stem en inspraak.

Uit de twee klassen van het 4e, 5e en 6e leerjaar worden telkens één meisje en één jongen verkozen. Die twaalf democratisch verkozenen vormen de leerlingenraad, zij verkiezen vervolgens onderling wie de taak van voorzitter, verslaggever en woordvoerder zullen vervullen. Kinderen uit andere klassen kunnen vragen of tips voor onderwerpen doorgeven.

De leerlingenraad heeft volgende doelen:

- Het overleg te bevorderen tussen leerlingen, leerkrachten en directie en alle andere mensen die op school een rol vervullen
- Voorstellen met betrekking tot de goede werking van de school actief uitwerken
- Organiseren van activiteiten/projecten voor en door leerlingen
- Op actieve wijze leren omgaan met democratische principes

Zo bedacht onze leerlingenraad het systeem om geld op te halen voor 'Rode neuzendag' en organiseerden ze een sponsorloop voor 'De Warmste Week'.

- **Sociogrammen**

2 keer per schooljaar neemt de zorgleerkracht of de zorgcoördinator bij elk kind een sociogram af.

Daarin wordt gepeild naar met wie kinderen graag of minder graag spelen, met wie ze graag of minder graag samenwerken.

Voor de lagere school doen we dit digitaal, met Sometics. Dit systeem maakt het mogelijk om zelf onze vragen te kiezen en de sociale verbindingen en relaties die in de groep spelen zichtbaar te maken. Via diverse modellen (gebaseerd op het sociogram) wordt de groep geanalyseerd. O.a. op deze manier krijgen we zicht op de samenhang van de groep en onderlinge aantrekking en afstoting tussen de kinderen uit die groep.

- **Kindcontacten**

De sociogrammen vormen de basis voor een gesprek dat 2 keer per jaar plaatsvindt tussen kind en leerkracht of zorgcoördinator. Hierbij wordt vooral gepeild naar het welbevinden van het kind en bouwen we aan een positieve relatie. Kinderen leren hierdoor reflecteren over zichzelf, krijgen persoonlijke feedback en krijgen daardoor een beter zelfbeeld en leren zichzelf beter inschatten.

Als er problemen zijn wordt er samen met het kind naar oplossingen gezocht.

- **Talenten**

Elk kind wordt geboren met een groot aantal talenten. Die talenten zijn niet de activiteiten waar ze in uitblinken maar wel deze die bijna vanzelf gaan en voldoening geven. Van activiteiten die binnen je talenten liggen krijg je energie en ze doen de tijd vliegen.

Wij helpen kinderen om hun talenten te ontdekken.

Verschillende leerkrachten volgden een opleiding bij Luk Dewulf en zijn ondertussen talentenfluisteraar of talentenbouwer. Alle klassen beschikken over de talentenkaartjes om met de talenten aan de slag te gaan.

- **Groene speelplaatsen**

Onze groene speelplaatsen dragen bij tot het welbevinden op school. Met o.a. een klimparcours, heuvels, wilgenhutten, een voetbalveld en een zandbak vindt elk kind er op elk moment wel een plekje waar het zich goed voelt.

Enkele voordelen:

- Minder verveling waardoor er minder conflicten ontstaan
- Kinderen kunnen er zich uitleven maar vinden er ook rust, waardoor ze zich in de klas beter kunnen concentreren
- Meer buiten zijn en meer bewegen is goed voor de fysieke gezondheid

- **Afspraken**

Na overleg binnen het team hebben we de volgende afspraken/leefregels gekozen:

- Wanneer we samen delen, kunnen we samen spelen.
- Wandelen in de gang, dat weten we al lang.

- Er is er maar 1 die praat, zodat het luisteren beter gaat.
- Wees netjes en beleefd, zodat je het goede voorbeeld geeft.
- Iedereen voelt zich op zijn best, als niemand wordt gepest.
Zeg je stop, dan is het stop!
- Ruim je eigen rommel op, dan is de school netjes tiptop.
- Heeft een vriendje verdriet, help hem dan als je het ziet.
- Denk na voor je iets doet, dat voelt ook voor de ander goed.

Deze regels hangen op verschillende plekken uit. Elke maand staat een leefregel in de belangstelling. Die wordt dan in de vorm van een deurdenker aan elke klasdeur bevestigd.

Voor het middagmaal in de refter zijn er 6 duidelijke afspraken die ook gevisualiseerd zijn. Toezichters zien erop toe dat die nageleefd worden.

Voor de speelplaats zijn er afspraken per zone, deze zijn samen met de kinderen opgesteld.

- **Middagpauze**

We doen ons best om ervoor te zorgen dat de middagpauzes voor de kinderen niet elke dag hetzelfde zijn. Vooral in de wintermaanden is de middagpauze voor veel kinderen te lang omdat de ruimte waar er mag gespeeld worden dan kleiner is. Daardoor ontstaan er meer conflicten.

We proberen dit op te lossen door:

- Middagsport voor de derde graad
- Wekelijks voor elk leerjaar 1 middag met een aanbod van binnenactiviteiten.

- **Studiedagen**

Van onze jaarlijkse 3 halve pedagogische studiedagen heeft er de laatste jaren telkens minimum één te maken met het sociaal-emotionele. We zetten hierop in om ons als team te versterken.

- Kennismaking met talenten, door Luk De Wulf (2016-2017)
- Diversiteit, in al zijn aspecten, door Steffie de Baerdemaeker (2017-2018)
- Pesten aanpakken, door Gie Deboutte (2018-2019)
- Nieuwe autoriteit, door Veerle Lisabeth (2018-2019)
- Emotionele Remediëring, door De Bleekweide (2019-2020)

Wat als het misloopt?

Als blijkt dat onze preventieve aanpak niet voldoet voor één of meerdere kinderen gaan we op zoek naar oplossingen. Daar kunnen ouders, de zorgleerkracht, de leerkracht en toezichters bij betrokken zijn.

- **Herstelgerichte aanpak met probleemoplosser**

Met een herstelgerichte aanpak willen we kinderen leren verantwoordelijkheid te nemen voor hun gedrag. We willen hen ook helpen begrijpen wat de impact van hun gedragingen is op anderen. De herstelgerichte aanpak focust zich in eerste instantie niet op het overtreden van de regels, wel op het herstel van de schade aan de relaties die door het incident werd teweeggebracht.

Voor onze aanpak maken we gebruik van een leidraad, in de vorm van een kindvriendelijk document. We gaan in communicatie met de betrokken kinderen, laten hen verwoorden wat

er misgegaan is, hoe ze zich daarbij voelden, wat ze anders hadden kunnen doen en hoe ze het eventueel kunnen goedmaken met elkaar.

- **Contract bij moeilijk gedrag van kinderen**

Wanneer we merken dat een bepaald negatief gedrag zich herhaalt en gesprekken of sancties niet meer werken, vormen we een team rond het kind. Dat team bestaat meestal uit de zorgcoördinator, de leerkracht, de directeur en een toezichter. Dit doen we steeds in samenspraak met de ouders. We vertrekken hierbij vanuit een positieve, bezorgde houding.

Aanpak:

- Talentgesprek
- Het kind wordt door het kleine team aangesproken over zijn of haar gedrag en krijgt het duidelijk signaal dat dit moet stoppen. We doen dit steeds vanuit een bezorgde houding.
- Tijdens het gesprek pijlen we naar waar het mis gaat, wat er anders kan, wie kan helpen en wat het doel is.
- We maken afspraken die genoteerd worden op een contractje, dat ondertekend wordt door het kind.
- Het kind krijgt een schriftje met 2 kanten: een positieve en een negatieve kant. Leerkracht en toezichters kunnen daarin noteren wat goed loopt en wat minder goed loopt. Het positieve blijft, het negatieve wordt regelmatig verwijderd
- De leerkracht wordt zo lang als nodig wekelijks een half of volledig lesuur vervangen door de zorgleerkracht om gesprekken te kunnen voeren en te kunnen opvolgen

- **LSCI Life Space Crisis Intervention - Praten met kinderen en jongeren in crisissituaties**

LSCI is een verbale interventiemethodiek die ons leert omgaan met kinderen en jongeren in conflict en crisis.

Een leerkracht volgde een intensieve vijfdaagse gecertificeerde training en behaalde via een test het LSCI-certificaat.

Pesten

Helaas kunnen we niet vermijden dat we soms met een pestproblematiek te maken krijgen. Het is een probleem waar elke school af en toe mee geconfronteerd wordt. Het komt op alle leeftijden voor maar het meest bij kinderen in de leeftijdsgroep van 10 tot 14 jaar.

Omdat pesten zich meestal in het verborgene afspeelt komt het niet altijd even snel aan de oppervlakte. Alleen al daardoor is het moeilijk om er greep op te krijgen.

We zijn heel alert voor signalen die op pesten kunnen wijzen. Bij signalen ondernemen we onmiddellijk actie en gaan we met alle betrokken partijen aan de slag.

Dat doen we via gesprekken en verschillende methodieken zoals 'No Blame'.

- **No Blame**

No Blame is een niet bestraffende methode om pesten aan te pakken. De nadruk wordt gelegd op het gevoel van het slachtoffer en niet op de feiten. Een belangrijke afspraak is dat het pesten onmiddellijk moet stoppen.

Door middel van gesprekken wordt met de pester en vrienden van het slachtoffer een groep samengesteld. Die gaan aan de slag om het gepeste kind opnieuw een positief gevoel te geven. In de gesprekken (zonder het slachtoffer) wordt er een beroep gedaan op de

individuele verantwoordelijkheid, met oog voor alle betrokkenen. Het voordeel is dat empathische reacties van de kinderen meestal stimulerend werken voor anderen. Door de positieve aanpak van deze methode voelen zowel de pester als de groep zich minder terechtgewezen.

Onze zorgcoördinator volgde een vorming om No Blame toe te passen.